

УДК 784:821.161.2'1

**ПУБЛІЦИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕНИСА СІЧИНСЬКОГО НА ШПАЛЬТАХ ЩОДЕННИКА «ДІЛО»****Молчко Ульяна Богданівна** – доцент кафедри музикознавства та фортепіано,

Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка,

м. Дрогобич

orcid.org/0000-0003-1519-6053

doi.org/10.35619/ucpmk.vi30.182

u. molchko@gmail.com

Наведено огляд музично-критичного доробку галицького композитора Дениса Січинського, що вийшов друком на сторінках «Діло». Розглянуто тематику рецензій, в яких висвітлювалося культурно-освітнє життя Східної Галичини кінця XIX – поч. XX ст. З'ясовано жанровий спектр пресових матеріалів митця. Описано творчі здобутки українських композиторів, визначних співаків С. Крушельницької, О. Мишуги, М. Левицького, хорового колективу «Львівський Боян», диригента О. Нижанківського, появу нових музичних видань. Проаналізовано особливості публіцистичного стилю журналіста. Досліджено джерелознавчу цінність, пізнавальну та просвітницько-виховну функції газетних публікацій Д. Січинського.

**Ключові слова:** Д. Січинський, газета «Діло», музично-критична публіцистика, рецензія, репортаж, анонс.

*Постановка проблеми.* У 2019 р. виповнилося 110 років від дня смерті одного з фундаторів української музичної культури, композитора, педагога, видатного музично-громадського діяча, музичного-критика Дениса Січинського (1865–1909 рр.). До історії української музичної культури митець ввійшов як перший композитор, який «відважився ступити на важкий шлях композитора-професіонала, поклавши початок професіональній музиці» [9; 3]. Працюючи у різних видах музичного мистецтва, він також займався публіцистичною діяльністю. Ця цікава і вартісна сторінка його творчості є малодосліджена, тому актуально є розглянути журналістський доробок Д. Січинського.

*Останні дослідження та публікації.* Життєвий і творчий шлях Д. Січинського знайшов висвітлення в низці наукових досліджень, серед яких вирізняються музикознавчі праці М. Загайкевич [1], С. Павлишин [9], Л. Кияновської [4], Л. Мазепи [8], а також у сучасних нотних виданнях [18; 21; 22; 23]. Про газетні публікації композитора коротку інформацію знаходимо в праці С. Павлишин, яка пише: «У 1895 році Січинський вперше виступив як музичний критик, рецензуючи нові твори українських композиторів («Хустина» Г. Топольницького, «Вечорниці» П. Ніщинського) та виступи видатних виконавців (С. Крушельницької, О. Мишуги, М. Левицького та інших)» [9; 9].

*Мета дослідження* – здійснити огляд пресодруків Д. Січинського, що публікувалися на сторінках львівського часопису «Діло»; звернути увагу мистецько-освітньої громадськості на музично-критичний доробок галицького композитора; проаналізувати тематику публікацій, жанровий спектр газетних матеріалів, авторський публіцистичний стиль та ввести його в науково-навчальний та суспільно-мистецький обіг.

*Виклад основного матеріалу.* Наприкінці XIX ст. одним із провідних пресодруків Львова був часопис «Діло», появу якого спонукала «проблема популяризації народолюбських ідей серед загалу русинів-українців Австро-Угорської імперії» [6; 5]. Газета виникла на протигагу заснованому у 1861 р. часопису «Слово», якому «закидали відхід від базових принципів, що призвело до поділу українців на ідеологічно протилежні табори народолюбів і москвофілів» [6; 5]. «Діло» повинно було об'єднати усі національні елементи і сприяти формуванню національної ідеї. Редакторами стали провідні діячі краю: Володимир Барвінський, А. Горбачевський, І. Белей, В. Панейко, Ф. Федорців, Д. Левицький, О. Кузьмович, І. Кедрин, І. Німчук, В. Кузьмович, А. Курдидик та ін. До газети дописували майже всі визначні діячі Східної Галичини. Дослідниця тенденцій розвитку української музичної критики в Галичині Н. Кобрин зазначає, що «найширшу панораму публікацій музикознавчої тематики представляє часопис «Діло» – перша українська щоденна газета. Значна кількість музично-критичних матеріалів серед публікацій «Діла», очевидно, пояснюється прагненням розглядати музику як органічну частину, якоюсь мірою рушійну силу і навіть зосередження національного життя» [5; 300-301].

У період 1895-1909 рр. на сторінках часопису «Діло» з'являються публікації Д. Січинського. Його перу належать понад десять статей, в яких висвітлюються вартісні сторінки культурного життя Східної Галичини. Підписуючи свої пресові матеріали, митець користувався справжнім ім'ям Денис Січинський та криптонімом Д. С.

Однією з перших його музично-критичних статей була публікація «Концерт «Зорь» [13; 3], присвячена концерту, організованому Товариством руських ремісників «Зоря», дохід з якого мав увійти до фонду будівництва власного дому «Зорі». У цьому дописі знаходимо багатий інформативний

матеріал, що дозволяє зарахувати його до найбільш популярного художньо-публіцистичного жанру – репортажу. Автор вже в першому реченні фіксує дату і місце проведення – 3 березня, велика зала Народного дому. Найбільша цінність публікації полягає у багатій інформації щодо учасників концерту. Насамперед Д. Січинський наголошує на участі двох видатних співаків-українців світової слави О. Мишуги та С. Крушельницької, а також хору «Львівський Боян», що посприяло великій чисельності слухачів.

Д. Січинський у своїй публікації дає вартісні характеристики концертних точок, які виконував «Львівський Боян». Концерт розпочався композицією А. Вахнянина «У сні я снів» під батutoю о. О. Нижанківського. Автор характеризує диригентське мистецтво митця. Він пише: «У о. О. Нижанковського подивляли мы все способъ, зъ якимъ вонъ вмѣе використати всѣ найкрасші естетично и найефектовнѣйші мѣся композицій, котрі дірігує; впрочомъ звѣстный вонъ уже вѣдь давна яко знаменитый, може найзнаменитіший дірігенті мѣжъ теперішніми рускими музиками» [13; 3]. Третю точку концертної програми становила композиція польського автора Зигмунта Носковського з його мелодрами «Chata za wsią». Це «Хор циганів», виконання українською мовою якого було таке знамените, що «спѣвано его на жаданье публики ще разъ» [13; 3].

Окрасою цього вечора був вокальний ансамбль С. Крушельницької та О. Мишуги. Вони представили львівській публіці два дуети: один з опери М. Лисенка «Різдвяна ніч», а другий з опери С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм». Виступ цієї артистичної пари був блискучим і відзначався чаруючим співом, тому по кождомъ зъ тыхъ дуєтѣвъ не було оплескамъ кѣнца и нашѣ артисты мусѣли вѣ друге спѣвати» [13; 3].

Завершилася концертна програма хоровими композиціями І. Лаврівського «Корона» та М. Лисенка «Верховина». Підсумовуючи огляд цієї мистецької акції, Д. Січинський відзначає професійний ріст хору «Львівський Боян», у продукції якого «видко було великий поступъ на передъ и майже кожда точка програмы зраджувала, що тамъ трактує ся музику на серію, а найновѣйше поводженъе повинно хиба заохотити «Бояна» до дальшої працѣ вѣ напрямѣ поважного трактованя штуки» [13; 3].

Ця стаття має цінну джерелознавчу вартість, оскільки поглиблює інформативну базу про діяльність «Львівського Бояна», а також світової слави співачки С. Крушельницької. Ця праця увійшла до сучасного видання «Соломія Крушельницька. Спогади. Матеріали. Листування» [24; 14].

Публікація «Роковини Шевченкові у Львові» [16; 2] Д. Січинського відзначається яскравим відображенням на сторінках газети «Діло» музичної події, свідком якої був автор. Чітко викладаючи інформативний матеріал, журналіст досягає «ефекту присутності: читач має відчутти себе свідком події – «побачити», «почути» [2; 125], що є головною особливістю репортажу. Заголовок носить інформативну функцію і зазначає про ювілейні святкування пророка українського народу Т. Шевченка. Вже з початкових рядків Д. Січинський відразу ж переходить до суті ознайомлення читача з аналізованою артїмпрезою. Він розпочинає газетний матеріал представленням артистичного складу Шевченківського вечору. У концерті взяли участь С. Крушельницька, М. Левицький, хор «Львівський Боян» (диригент о. О. Нижанківський), оркестр 80-го військового полку. Далі він звертається до читача, наголошуючи, що програма цього концерту містить музичні твори, які ніколи ще у Львові не виконувалися, тому про окремі точки буде говорити ширше. Саме такий підхід до викладу матеріалу дає нам підставу визначити різновид публікації як інформаційний репортаж.

У статті Д. Січинський детально подає перелік виконуваних творів: «Львівським Бояном» – «Вечорниці» Петра Ніщинського, «Хустина» Генріха Топольницького, «Quodlibet» Миколи Лисенка, «На музиці» Філарети Колесси; Соломією Крушельницькою – «Туман, туман долиною» Миколи Лисенка, низку опрацювань народних пісень, дуєт «Зацвіла у лузі червона калина» М. Лисенка; М. Левицьким – «Минули літа молодії...» о. Остапа Нижанківського; оркестром 80-го військового полку – два фрагменти («Серенада» і «Козак») з опери «Богдан Хмельницький» Петра Щуровського. Цей інформативний матеріал вияскравлює сторінки культурно-освітнього життя Східної Галичини і окремих фундаторів української культури.

Репортаж відзначається вартісними оцінками Д. Січинського щодо творів українських композиторів, які становлять золотий фонд української національної культури. Висловлюючи свої враження від досить вже відомої музичної картини «Вечорниці» П. Ніщинського, автор наголошує, що твір має «превелике багатство чудових мелодій хапаючихъ просто за серце» [16; 2]. Виконання її не на театральній сцені, а також без сценічної гри та декорацій викликало побоювання журналіста з приводу її успіху. Але публіка піднесено сприйняла музичну картину. Концертний тріумф твору спричинили блискуче хорове виконання, прекрасний спів С. Крушельницької та злагоджений інструментальний оркестровий супровід.

У рецензії автор багато уваги відводить характеристиці хорового твору «Хустина» Г. Топольницького на слова Т. Шевченка. Він вважав її найвдалішим новим твором композитора.

Висвітлюючи кожну частину кантати, Д. Січинський подає лаконічний зміст і музичну характеристику, чим робить репортаж доступним і пізнавальним для ширшого кола читачів.

Високу оцінку в публікації знайшли твори «Quodlibet» М. Лисенка і «На музиці» Ф. Колесси.

У концерті звучали і сольні виступи відомих співаків. Д. Січинський зазначає, що С. Крушельницька «співала, як завжди, знаменито» [16; 2], а про М. Левицького сказано, що «умів він розвинути цілий засіб чувства, гарної деклямації и всіх водтїней свого голосу» [16; 2].

Завершився шевченківський концерт двома фрагментами з опери «Богдан Хмельницький» П. Щуровського. «Обї рѣчи до теперї цілкомъ у нас незнанї, а такъ гарнї, що чогось подібного не чувано вже давно у насъ» [17; 2], – писав Д. Січинський.

Наступна рецензія «Концертъ п. Ник. Левицкого» [14; 3] є відгуком на концерт львівського співака Мю Левицького, що відбувся 7 квітня 1895 р. Стаття є цінним джерелознавчим матеріалом, який проливає світло на сторінки творчої біографії вокаліста, фіксує його репертуарний рівень та інтерпретаційні особливості, а також містить музикознавчі оцінки композицій українських митців.

Коментуючи це музичне дійство, Д. Січинський подає виконавську програму артиста. До неї входили: арія «Szumią jodły na gór szczycie» з опери «Галька» С. Монюшка, вокальні твори «Nie swatała mi się matka» та «Jakże się mam brać» Станіслава Нев'ядомського, «Минули літа молодії...» о. О. Нижанківського. Автор відзначає, що М. Левицький виконав солоспіви «концертowo въ цілѣмъ того слова значѣнїю» [14; 3]. Окремо публіцист зупинився на характеристиці твору О. Нижанківського, оскільки деякі тогочасні львівські музичні критики (дописувач їх не називає) виразилися зневажливо про твір «Минули літа молодії...», виконаний М. Левицьким на тогорічному шевченківському концерті. Висловлюючи з цього приводу свою думку, Д. Січинський зазначає, що у вокальних творах на першому місці є поезія. Настрій вірша «Минули літа молодії...» Т. Шевченка передає душевне пригноблення, тугу за втраченими молодими літами, тому О. Нижанківський не міг до такого повного суму літературного тексту написати солоспів з музикою, насиченою жвавими ритмічними малюнками, яскравими модуляціями та контрастними ефектами. Д. Січинський пише: «Уважаю власне за заслугу композиторови се, що вінъ зрозумівши текстъ, склав музику цілкомъ єму вѣдповѣдаючи, вѣрно представляючи психічний настрѣй поета – и хотѣй – якъ кажуть – музика вийшла через то де-що за монотонна для пересѣчного слухача, то я позволю собі сказати, що власне въ тѣй монотонности лежить ціла естетична краса композиції та що О. Нижанковскій черезъ повторювання одного мотиву по кілька разѣвъ лише тымъ вѣрнѣйше представив хѣдъ гадки поета» [14; 3]. На цьому концерті М. Левицький з великим успіхом проінтерпретував вокальний твір «Минули літа молодії...».

Стаття «Дня 16-го с. м. вѣдбувѣся пращальний концертъ Саломеи Крушельницкой» [10; 3] вийшла друком у рубриці «Наука штука и література». За викладом інформації, який поєднує «в собі дві принципово різні форми діяльності: слухацьке сприйняття та дослідницький аналіз» [2; 137], газетний матеріал Д. Січинського належить до жанру пресодруків – рецензії. Вже з перших рядків митець фіксує дату проведення 16 травня, місце проведення Народний Дім, інформує про учасників музичної акції – С. Крушельницьку (вокал), співака Й. Шиманського, флейтиста О. Дрежепольського, піаніста К. Штолля, хор «Львівський Боян» (диригент о. О. Нижанківський).

Поєднуючи в собі слухача та аналітика, Д. Січинський корок з кроком представляє перед читачем концертну програму прощального вечора С. Крушельницької, котра у весною 1895 р. виїжджала на дальшє навчання в Італію. Він зазначає, що в цей раз артистка співала, «якъ завжди, знаменито» [10; 3].

У концертній рецензії автор викладає матеріал через власні аналітично-інтерпретаційні рефлексії. Аналізуючи новий твір О. Нижанківського «І молилася я», подає його стислу характеристику: «Єсть се пѣдъ взгядомъ формы пѣсня, и то пѣсня о кольоритѣ переважно ліричнѣмъ, а на пѣднесенє заслуге тамъ се, що супровѣдъ фортепяна проваджений єсть самѣстойно и дуже зручно, такъ що знаменито илюструє поодинокї психічні моменты тексту и творить зъ самымъ спѣвомъ нероздѣльну цілѣсть, пѣдъ кождымъ взгядомъ знаменито выкончену безъ замѣту» [10; 3]. Цей твір, на думку Д. Січинського, знайшов в особі С. Крушельницької та К. Штолля найкращих інтерпретаторів.

Другою новинкою цього вечора були дві в'язанки народних пісень Миколи Кумановського «зѣ знаньємъ зложенї» [10; 3]. Автор критично висловлюється з приводу недосконалого виконання їх, а також інших хорових творів колективом «Львівський Боян».

Крім твору о. О. Нижанківського, С. Крушельницька подала публіці І. Падеревського «Pieśń dudarza», Г. Браги «Серенаду», кілька українських пісень, «Stelle d'oro» (італійською мовою). Окрасою концерту став виступ Й. Шиманського, який виконав твори Ф. Галеві, К. Штолля, С. Нев'ядомського, М. Лисенка («Минають дні»). Назви творів в публікації не вказані. Автор відзначає високий професійний рівень гри на флейті О. Дрежепольського та знаменитий фортепіанний акомпанемент К. Штолля.

Успіх концерту був неперевершений. Публіка з великим ентузіазмом вітала кожний виступ С. Крушельницької. Словами «оплески ті були виявом симпатії, якою тїшилась концертантка у нас» [10; 3] завершує свою рецензію Д. Січинський.

Газетний допис «Рускій народний театр під управою п. М. Губчака, перебуваючий в Станіславові» [17; 3] повідомляє мистецьку громадськість про постановку вистави «Катерина» М. Аркаса. За своїм змістом зазначений пресовий матеріал належить до публіцистичного жанру – анонсу, який сповіщає по подію. Д. Січинський акцентує увагу читачів на особливостях музики опери, яка відзначається мелодійністю, ліричністю, хоча не бракує драматичних номерів. Ця стаття є вартісним джерелом щодо висвітлення життєвого і творчого шляху директора театру «Руської Бесіди» М. Губчака.

Наступні газетні матеріали Д. Січинського містять жанрові особливості анонсу, в якому «завжди здійснюється акцент на кращих, найбільш виразних сторонах пропонованого явища» [7; 66]. У дописі «Календар музичний на рік 1906» [12; 3] автор не тільки рекламує вихід у світ цього мистецького видання у видавництві «Станіславський Боян», але й звертає особливу увагу на публікування в ньому підручника з теорії музики «Короткий начерк гармонії і композиції» о. Віктора Матюка, який був першим українським підручником такого профілю [3; 17]. Представляючи найкращі сторони навчального видання, журналіст зазначає, що він призначений для диригентів хорів, народних учителів, учнів старших класів середніх шкіл. На думку Д. Січинського «о. Матюк вичерпав в своїм нарисі материял весь до гармонії належито і дуже совісно, і кожний, хто предмет сей після сего нарису докладно перестудіює, буде вповні підготовлений до дальшого студіювання музики на основі підручників писаних чито в німецькій, чи иншій мові» [12; 3].

Новий анонс галицького оглядача «Музичне видавництво «Станіславського Бояна» [15; 3] представляє джерелознавчу цінність, оскільки виявляє діяльність започаткованого у 1902 р. Д. Січинським культурно-освітньої інституції. У двадцяти двох випусках «Музичної бібліотеки» було опубліковано твори українських композиторів, зокрема М. Вербицького, І. Лаврівського, І. Воробкевича, М. Лисенка та інших тогочасних митців. Зазначений допис повідомляє про початок видання «Симфоній» М. Вербицького, які «спочивають в рукописах, і майже ніхто нічого про них не знає» [15; 3]. Даючи оцінку цьому мистецькому явищу, автор в газетному анонсі наголошує на виборі друкарської фірми «Breitkopf u Härtel» в Лейпцигу та друку українською та німецькими мовами, що дасть поштовх популяризації української музики в європейському просторі.

У черговому анонсі «Ізидор Воробкевич. 12 пісень на хор мужеский «a capella» [11; 3] публіцист інформує громадськість про новий збірник, який вийшов тиражем у двадцять другого випуску видавництва «Станіславського Бояна». Ці ноти, упорядковані Д. Січинським, стануть корисними «для всяких хорів мужеских, котрі в послідних часах як раз відчувають брак того рода музичного материялу» [11; 3]. Вартісним зауваженням митця є те, що всі рукописи-манускрипти С. Воробкевича ласкаво подарував станіславському видавництву син Е. Воробкевич.

Рецензією на «Сьпіваник. Школа народна, часть I, II, III, IV. Зібрав і уложили о. Василь Навроцький і Володимир Сайко» [19; 3] митець звертає увагу мистецьких кіл на появу дуже цінного підручника. Вказуючи на недостатній фаховий рівень вокального матеріалу у тогочасних шкільних читанках, Д. Січинський наголошує на професійному підборі пісень авторами в даному виданні. На думку журналіста головною ознакою дидактичного посібника є наскрізь продумане методичне упорядкування: від простого до складного. Запропоновані співочі взірці першої та другої частин є мелодійними і будуть виховувати любов «до співу, почування естетичні» [19; 3]. Автор зазначає, що наступні дві частини наповнені опрацюваннями народних пісень видатними композиторами В. Матюком, С. Воробкевичем, Ф. Колессою, А. Вахнянином. Підсумовуючи свої думки, публіцист пише: «Загалом сьпіваник о. В. Навроцького і В. Сайка є найліпшим з усіх дотеперішніх руських сьпіваників так з огляду на його вартість педагогічну і методичну, як також з уваги на його вартість артистичну» [19; 3].

Останнім дописом Д. Січинського на сторінках «Діла» стало повідомлення «Три коломийки на фортеп'я, уложив Антон Кужела [професор музики Чернівецької семінарії]» [20; 3]. Цей пресовий матеріал анонсує вихід у світ нового нотного збірника. Рекламуючи музичне видання «Три коломийки» Антона Кужелі, автор до кращих сторін композицій відносить красоту мотивів, які є «всюди свіжі та оригінальні і дуже консеквентно переведені» [20; 3]. Про професіоналізм п'єс А. Кужелі Д. Січинський пише: «Коломийки сї писала фахова та вправна рука, уміючи погодити науку з оригінальністю; цілість робить дуже симпатичне та користне вражінє, а вже найкористнійше в третій коломийці, котру сьміло назвати можу «концертовою» [20; 3]. У дописі журналіст звертає увагу піаністів на виконавські проблеми коломийок, зазначаючи, що «грати їх належить дуже докладно і педантично, (...) особливо там, де треба мельодию вишукати і замаркувати відповідно серед скомплікованих гармоній» [20; 3].

**Висновки.** Публіцистична діяльність Д. Січинського на шпальтах «Діла» висвітлювала важливі моменти культурно-освітнього життя Східної Галичини. Пресові матеріали журналіста належать до інформаційного (анонс, репортаж) та аналітичного (рецензія, огляд) різновидів музичної критики. Його дописи характеризують виступи визначних вокалістів С. Крушельницької, О. Мишуги, М. Левицького, хорового колективу «Львівський Боян», репертуарний рівень аналізованих концертних програм, вихід у світ нових музичних видань і виконують пізнавальну, просвітницьку функції. Для публіцистичного стилю Д. Січинського характерним є документальність, інформативність, узагальненість. Критичний доробок Д. Січинського відображає еволюцію мистецько-освітніх процесів на шляху поступу становлення української культури.

#### Список використаної літератури

1. **Загайкевич М.** Музичне життя Західної України другої половини XIX ст. Київ: Вид-во Академії наук УРСР, 1960. 191 с.
2. **Зінкевич О., Чекан Ю.** Музична критика: теорія та методика: Навч. пос. Чернівці: Книги – XXI, 2007. 424 с.
3. **Івасейко С.** Віктор Матюк. З життя і творчої діяльності. Стрий, 1992. 69 с.
4. **Кияновська Л.** Галицька музична культура XIX-XX ст.: Навч. пос. Чернівці: Книги–XXI, 2007. 424 с.
5. **Кобрин Н.** Галицька музична критика 20-30-х рр. XX ст. (за матеріалами українських періодичних видань). *Зб. пр. Наук.-дослідного центру періодики.* Львів, 2004. Вип. 12. С. 299-319.
6. **Курилович К.** Часопис «Діло» (Львів, 1880-1939 рр.): матеріали до бібліографістики. Т. 1: 1880-1889 рр. Дрогобич: Коло, 2015. 640 с.
7. **Куршова Т.** Музыкальная журналистика и музыкальная критика. Уч. пос. Москва: Владос-Пресс, 2007. 296 с.
8. **Мазепа Л.** Сторінки музичного минулого Львова (з неопублікованого). Львів: Сполом, 2001. 280 с.
9. **Павлишин С.** Денис Січинський. Київ: Муз. Україна, 1980. 48 с.
10. **Січинський Д.** Дня 16-го с. м. відбувся пращальний концерт Саломеї Крушельницької. *Діло.* 1895. Ч. 101. 8 (20) мая. С. 3.
11. **Січинський Д.** Ізидор Воробкевич. 12 пісень на хор мужеский «а capella». *Діло.* 1906. Ч. 256. 28 падолиста (11 груд.). С. 3.
12. **Січинський Д.** Календар музичний на рік 1906. *Діло.* 1905. Ч. 200. 6(19) вересня. С. 3.
13. **Січинський Д.** Концерт «Зорь» на дохід будови власного дому.... *Діло.* 1895. Ч. 42. 22 лют. (6 марта). С. 3.
14. **Січинський Д.** Концерт п. Ник. Левицького. *Діло.* 1895. Ч. 71. 29 марта (10 цвіт.). С. 3.
15. **Січинський Д.** Музичне видавництво «Станіславівського Бояна». *Діло.* 1905. Ч. 279. 16(29) груд. С. 3.
16. **Січинський Д.** Роковини Шевченков у Львові. *Діло.* 1895. Ч. 63. 18 (30) марта С. 2; Ч. 64. 20 марта (1 цвіт.). С. 2.
17. **Січинський Д.** Рускій народний театр під управою п. М. Губчака, перебуваючий в Станіславі. *Діло.* 1902. Ч. 85. 17(30) цвіт. С. 3.
18. **Січинський Д.** Солоспіви / упор. М. Логойда, вступ. ст. С. Павлишин. Львів, 1997. 48 с.
19. **Січинський Д.** Сьпіваник. Школа народна, часть I, II, III, IV. Зібрав і уложили о. Василь Навроцький і Володимир Сайко. *Діло.* 1907. Ч. 232. 28 жовт. С. 3.
20. **Січинський Д.** Три коломийки на фортеп'яно, уложив Антон Кужела [професор музики Чернівецької семінарії]. *Діло.* 1909. Ч. 179. 12(25) серп. С. 3.
21. **Січинський Д.** Фортеп'яні твори / ред.-упор. та автор вступ. ст. О. Німлович. Дрогобич: Посвіт, 2007. 32 с.
22. **Січинський Д.** Хорові твори / упоряд. Г. Карась. Івано-Франківськ: ПНУ ім. В. Стефаника, 2000. 91 с.
23. **Січинський Д.** «Христос родив ся» (коляди на різдво Христове) для фортеп'яно / ред.-упор. І. Новосядла, В. Дутчак. Івано-Франківськ: ПНУ ім. В. Стефаника, 2012. 48 с.
24. **Соломія Крушельницька.** Спогади. Матеріали. Листувня. У 2 т. / Упорядк/ і приміт. М. Головащенко. Київ: Муз. Україна, 1979. Т. 2. 385 с.

#### References

1. **Zagajkevych M.** Muzychne zhyttya Zaxidnoyi Ukrayiny drugoyi polovyny XIX st. [Musical Life of Western Ukraine in the Second Half of the Nineteenth Century]. Kyiv: Vydavnytstvo Akademiyi Nauk URSR, 1960. 191 p. [in Ukraine].
2. **Zinkevych O.** Chekan Y. Muzychna krytyka: teoriya ta metodyka: Navchalnyj posibnyk [Music Criticism: theory and technique]. Chernivci: Knygy-XXI, 2007. 424 p. [in Ukraine].
3. **Ivasejko S.** Viktor Matyuk. Z zhyttya i tvorchoyi diyalnosti [Victor Matyuk. From life and creative activity]. Strij, 1992. 69 p. [in Ukraine].
4. **Kyuanovska L.** Galyczka muzychna kultura XIX-XX st.: Navchalnyj posibnyk. [Galician musical culture of the nineteenth and twentieth centuries.]. Chernivci: Knygy-XXI, 2007. 424 p. [in Ukraine].
5. **Kobryn N.** Galyczka muzychna krytyka 20-30-x rr. XX st. (za materialamy ukrayinskykh periodychnykh vydan) [Galician music criticism of the 20-30 s of the XX century. (based on materials of Ukrainian periodicals)]. Zbirnyk prac Naukovo-doslidnogo centru periodyky. Lviv, 2004. Vyp. 12. pp. 299-319. [in Ukraine].
6. **Kurylyshyn K.** Chasopys «Dilo» (Lviv, 1880-1939 rr.): materialy do biobibliografistyky. [Magazine «Dilo» (Lviv, 1880-1939): materials for biobibliography]. T. 1: 1880-1889 rr. Drogobych: Kolo, 2015. 640 p. [in Ukraine].
7. **Kurusheva T.** Muzykalnaya zhurnalystyka y muzykalnaya krytyka. Uchebnoe posobyе. [Music journalism and music criticism]. Moskva: Vlados-Press, 2007. 296 p. [in Russia].

8. *Mazepa L.* Storinky muzycznego mynuloego Lvova (z neopublikovanogo). [Pages of Lviv's Music Past (Unpublished)]. Lviv: Spolom, 2001. 280 p. [in Ukraine].
9. *Pavlyshyn S.* Denys Sichynskij. [Denis Sichinsky]. Kyiv: Muzychna Ukrayina, 1980. 48 p. [in Ukraine].
10. *Sichynskij D.* Dnya 16-go s. m. vodbuvysya prashhalnyj koncert Salomey Krushelnyczkoy. [On the 16th day m. Salomei Krushelnitskys farewell concert is taking place]. *Dilo*. 1895. Ch. 101. 8 (20) maya. p. 3 [in Ukraine].
11. *Sichynskij D.* Izidor Vorobkevych. 12 pisen na xor muzheskyj «a capella». [Isidore Vorobkevich. 12 songs on a male choir «a capella»]. *Dilo*. 1906. Ch. 256. 28 padolysta (11 grudnya). p. 3 [in Ukraine].
12. *Sichynskij D.* Kalyendar muzychnyj na rik 1906. [Music calendar for the year 1906]. *Dilo*. 1905. Ch. 200. 6(19) veresnya. p. 3 [in Ukraine].
13. *Sichynskij D.* Koncertъ «Zorъ» na doхôдъ budovy vlasnogo domu... [Concert "Zori" on the Revenue of Building Your Own House....]. *Dilo*. 1895. Ch. 42. 22 lyutogo (6 marta). p. 3 [in Ukraine].
14. *Sichynskij D.* Koncertъ p. Nyk. Levyczko. [Concert by Nick. Levitsky]. *Dilo*. 1895. Ch. 71. 29 marta (10 czvѣtnya). p. 3 [in Ukraine].
15. *Sichynskij D.* Muzychne vydavnytstvo «Stanyslavivskogo Boyana». [«Stanislavsky Boyan» Music Publishing House.]. *Dilo*. 1905. Ch. 279. 16(29) grudnya. p. 3 [in Ukraine].
16. *Sichynskij D.* Rokovyny Shevchenkovъ u Lvovѣ. [Shevchenkov's Anniversary in Lviv]. *Dilo*. 1895. Ch. 63. 18 (30) marta S. 2.; Ch. 64. 20 marta (1 czvѣtnya). p. 2 [in Ukraine].
17. *Sichynskij D.* Ruskij narodnyj teatr pid upravoyu p. M. Gubchaka, perebuvayuchy v Stanislavovi. [Ruskij National Theater under the authority of Mr. M. Hubchak, located in Stanislav]. *Dilo*. 1902. Ch. 85. 17(30) czvѣtnya. p. 3 [in Ukraine].
18. *Sichynskij D.* Solospivy [Singing] / upor. M. Logojda, vstup. st. S. Pavlyshyn. Lviv, 1997. 48 p. [in Ukraine].
19. *Sichynskij D.* Spivanyk. Shkola narodna, chast I, II, III, IV. Zibrav i ulozhyly o. Vasyl Navroczyk i Volodymyr Sajko. [Singer. People's School, Part I, II, III, IV. Collected and laid about. Vasyl Navrotsky and Vladimir Saiko]. *Dilo*. 1907. Ch. 232. 28 zhovtnya. p. 3 [in Ukraine].
20. *Sichynskij D.* Try kolomyjky na fortepyan, ulozhyv Anton Kuzhela [profesor muzyky Cherniveczkoyi seminariyi]. [Three kolomyki on pianos, by Anton Kuzhela [professor of music at the Chernivtsi seminary]]. *Dilo*. 1909. Ch. 179. 12(25) serpnia. p. 3 [in Ukraine].
21. *Sichynskij D.* Fortepianni tvory [Piano works] / red.-upor. ta avtor vstup. ct. O. Nimylovych. Drohobych: Posvit, 2007. 32 p. [in Ukraine].
22. *Sichynskij D.* Xorovi tvory [Choral works] / upor. G. Karas. Ivano-Frankivsk: PNU im. V. Stefanyka, 2000. 91 p. [in Ukraine].
23. *Sichynskij D.* «Xrystos rodyvsya» (kolyady na rizdvo Xrystove) dlya fortepiano. [«Christ was born» for piano] / red.-upor. I. Novosyadla, V. Dutchak. Ivano-Frankivsk: PNU im. V. Stefanyka, 2012. 48 p. [in Ukraine].
24. *Solomiya Krushelnyczka.* Spogady. Materialy. Lystuvnnya. U 2-ox tomax. [Solomiya Krushelnitska. Memoirs. Materials. Correspondence. In 2 volumes] / uporyadkuvannya i prymitky M. Golovashhenka. Kyiv: Muzychna Ukrayina, 1979. T. 2. 385 p. [in Ukraine].

## ПУБЛИЦИСТИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ДЕНИСА СИЧИНСКОГО НА СТРАНИЦАХ ЕЖЕНЕДЕЛЬНИКА «ДЕЛО»

**Молчко Ульяна Богдановна** – доцент кафедры музыковедения и фортепиано,  
Дрогобычский государственный педагогический университет им. И. Франка, г. Дрогобыч

Приведен обзор музыкально-критического наследия галицкого композитора Дениса Сичинского, что вышел на страницах «Дело». Рассмотрено тематику рецензий, в которых освещалось культурно-образовательная жизнь Восточной Галичины конца XIX начала XX века. Выяснено жанровый спектр пресовых материалов художника. Описаны творческие достижения украинских композиторов, выдающихся певцов С. Крушельницкой, О. Мишуги, М. Левицкого, хорового коллектива «Львовский Боян», дирижера О. Нижанковского, появление новых музыкальных изданий. Проанализированы особенности публицистического стиля журналиста. Исследовано источниковедческую ценность, познавательную и просветительно-воспитательную функции газетных публикаций Д. Сичинского.

**Ключевые слова:** Д. Сичинский, газета «Дело», музыкально-критическая публицистика, рецензия, репортаж, анонс.

## PUBLICIST ACTIVITY OF DENYS SICHYNSKYI IN THE DAILY NEWSPAPER «DILO»

**Molchko Ulyana** – Assistant Professor, Musicology and Piano Department, Institute of Musical Art,  
Drohobych State Pedagogical University named after Ivan Franko

The review of musical and critical works of the Galician composer Denys Sichynskyy that were published in the newspaper «Dilo» is provided. The themes of criticism concerning the cultural and educational life of the Eastern Galicia at the end of XIX – beginning XX century have been studied. The range of genres of his works published in press has been identified. The description of the artistic achievements of Ukrainian composers, prominent singers among which S. Krushelnitska, O. Myshuha, M. Levytskyi, chorus «Lvivskyi Boian», conductor O. Nyzhankivskyi, and the establishment of new music publications is provided. The peculiarities of the publicist style of the journalist have been analysed. The source study value, the cognitive and educational functions of the publications by D. Sichynskyy in the press has been studied.

**Key words:** D. Sichynskyy, the newspaper «Dilo», musical and critical publicism, review, reportage, announcement.

UDC 784:821.161.2'1

**PUBLICIST ACTIVITY OF DENYS SICHYNSKYI IN THE DAILY NEWSPAPER «DILLO»****Molchko Ulyana** – Assistant Professor, Musicology and Piano Department, Institute of Musical Art, Drohobych State Pedagogical University named after Ivan Franko

The aim is to review the works printed in press of D. Sichynskyi, published in a Lviv daily newspaper «Dilo», to draw the attention of the elite in the spheres of art and education to the musical and critical works of the Galician composer; to analyse the thematic range of the publications, the genre range of the newspaper materials, author's publicist style and to introduce it to the scientific and educational and social **and artistic discourse**.

**Research methodology.** Nineteen resources have been used in this article. The author of the study draws upon the scientific works concerning the biography and works of the composer D. Sichynskyi, the source materials from a periodical «Dilo», in particular, the musical and critical articles of the Galician publicist and the thematic publications on musical journalism.

**Novelty.** Basing on the musicological study the themes of the publications by D. Sichynskyi in the newspaper «Dilo» concerning the important moments of the concert and cultural and educational life of the Eastern Galychyna at the end of XIX – beginning of XX centuries have been established. The artistic achievements of Ukrainian composers, prominent singers, choirs have been analysed. The analysis of the new musical publications is provided. The informational (announcement, reportage) and analytical (review, criticism) types of publishing materials of the Galician critic that perform the educational and enlightening functions are described. The studied peculiarities of the publishing materials prove that the publicist works of D. Sichynskyi reflect the evolution of the artistic and publishing processes in the course of development of Ukrainian culture.

**The practical significance.** The article is a good source for the scholars studying the development of the Galician culture at the end of XIX – beginning of XX centuries in the course of their professional growth in the realm of the musical art.

**Key word:** D. Sichynskyi, the newspaper «Dilo», musical and critical publicism, review, reportage, announcement.

Надійшла до редакції 2.11.2019 р.

УДК 7.05:62:94:378.093.5

**ВХУТЕМАС У ПРОЦЕСІ СТАНОВЛЕННЯ ДИЗАЙНУ НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРІ**

**Вергунова Наталя Сергіївна** – кандидат мистецтвознавства, доцент,  
Харківський національний університет міського господарства ім. А. Н. Бекетова, м. Харків  
orcid.org/0000-0002-8470-7956  
doi.org/10.35619/ucpmk.vi30.183  
n.vergunova@gmail.com

Розглянуто питання про вплив першої в країні «дизайнерської школи» – Вищих державних художньо-технічних майстерень (ВХУТЕМАС) на формування дизайну на пострадянському просторі. Охарактеризовано структурне розділення ВХУТЕМАСу, розглянуто смислове наповнення його підготовчої та виховної концепції з точки зору деяких теоретиків того часу, а також їх спроби у пошуку синтезу між мистецтвом, працею і виробленою продукцією. Всі ці процеси знаходять відображення у «виробничому мистецтві», що може вважатися своєрідним протодизайном ХХІ століття.

**Ключові слова:** вищі державні художньо-технічні майстерні, конструктивізм, виробниче мистецтво.

**Постановка проблеми.** 20-ті роки минулого століття є періодом, на який припадає початок формування дизайну на наших територіях, тоді «виробничого мистецтва». Неоднозначні та суперечливі події того часу потребують додаткового уточнення з урахуванням фактологічних даних, оскільки вони є істотною складовою у формуванні концепції нових відносин мистецтва і виробництва: її ідейного насичення та функціонального призначення. Багатозначним явищем у цьому процесі є організація Вищих державних художньо-технічних майстерень (ВХУТЕМАС), як першого в країні закладу вищої освіти з підготовки майбутніх творців нового побуту, сьогодні дизайнерів.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Явища, що супроводжували процес становлення ВХУТЕМАСу, можна простежити в статтях наступних митців і дослідників: Н. Чужака [9], І. Карасик та М. Пуніна [5], В. Степанової [1], С. Хан-Магомедова [7, 8], О. Гана [2] та ін. Їхні дослідження дозволяють по-новому поглянути на процеси, що відбувалися тоді з огляду на соціально-економічні та культурні формації, властиві тому часу.

**Мета дослідження** полягає у виявленні впливу ВХУТЕМАСу на «виробниче мистецтво», що може вважатися своєрідним протодизайном ХХІ ст., розглянути особливості становлення і розвитку цього процесу з позицій історичного обґрунтування.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Ідеями конструктивізму був пронизаний весь культурний